

BIODIVERSITET, AREALANVENDELSE OG SKOVBRUG

De Forenede Nationers konference om miljø og udvikling i 1992 var et stort skridt fremad i forbindelse med bevarelse af biodiversitet og beskyttelse af naturen takket være vedtagelsen af konventionen om den biologiske mangfoldighed. EU har spillet en vigtig international rolle i at finde løsninger på tab af biologisk mangfoldighed, klimaforandringer og ødelæggelse af tropiske regnskove. I 2011 har EU forpligtet sig til at standse tabet af biodiversitet og nedbrydelsen af økosystemtjenester i EU inden 2020. Andre mål fastsat i habitatdirektivet eller i konventionen om international handel med udryddelsestruede vilde dyr og planter (CITES) er endnu ikke opfyldt. Den globale Parisaftale om klimaændringer, der blev indgået i december 2015 for at afbøde virkningerne af klimaændringerne, og den efterfølgende EU-lovgivning til gennemførelse af aftalen forventes at få en positiv indvirkning på bevarelsen af biodiversiteten og skovene i de kommende årtier. Siden 1992 har LIFE-programmet med sine tre komponenter været det vigtigste finansielle instrument til beskyttelse af biodiversiteten i EU.

RETSGRUNDLAG

Artikel 3, 11, 191-193 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF).

GENEREL BAGGRUND

FN-konferencen om miljø og udvikling (UNCED) i Rio de Janeiro i 1992 førte til vedtagelsen af rammekonventionen om klimaændringer og konventionen om biologisk mangfoldighed (CBD) samt til Rioerklæringen, en erklæring om skovprincipper og Agenda 21-programmet. CBD suppleres af to vigtige protokoller: Cartagenaprotokollen om biosikkerhed, der blev vedtaget i 2000 og trådte i kraft i 2003, har til formål at beskytte biodiversiteten mod de potentielle risici, der er forbundet med levende modificerede organismer hidrørende fra moderne bioteknologi, og Nagoyaprotokollen om adgang og fordeling af fordele, som blev vedtaget i 2010 og trådte i kraft i 2014, har til formål at skabe større retssikkerhed og gennemsigtighed for både udbydere og brugere af genetiske ressourcer. FN's Generalforsamling udnævnte 2010 til året for biodiversitet. Ikke desto mindre viser rapporten med titlen »The Global Biodiversity Outlook 3«, udgivet af CBD's sekretariat, at 2010-målet om biodiversitet ikke er opfyldt. På mødet i Nagoya (Aichi-præfektur, Japan) i 2010 vedtog parterne i CBD også en revideret strategiplan, der indeholdt Aichimålene for biodiversitet: 20 ambitiøse mål opstillet i fem strategiske mål for at opnå beskyttelse af biodiversitet inden 2020 som led i en strategisk biodiversitetsplan for perioden 2011-2020.

FN's miljøprogram (UNEP) vurderer, at op til 24 % af de arter, der tilhører grupper såsom sommerfugle, fugle og pattedyr, allerede er fuldstændig forsvundet fra en række europæiske landes områder. Ifølge data, der siden 2007 er offentliggjort af Den Internationale Naturværnsunion (IUCN), er 23 % af padderne, 19 % af krybdyrene, 15 % af pattedyrene og 13 % af fuglene truet i Europa. EU er part i bl.a. følgende internationale konventioner: Ramsarkonventionen om beskyttelse af vådområder (februar 1971), CITES-konventionen (marts 1973), Bonnkonventionen om beskyttelse af migrerende arter af vilde dyr (juni 1979), Bernkonventionen om beskyttelse af Europas vilde dyr og planter samt naturlige levesteder (1982), Rio de Janeiro-konventionen om den biologiske mangfoldighed (juni 1992) og i følgende regionale konventioner: Helsingforskonventionen om beskyttelse af havmiljøet i Østersøområdet (1974), Barcelonakonventionen om Middelhavet (1976) og konventionen om beskyttelse af Alperne (1991). EU er også bundet af Århuskonventionen (1998), som indeholder bestemmelser om offentlig adgang til miljøoplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse.

De internationale bestræbelser på at reducere drivhusgasemissionerne sker i henhold til FN's rammekonvention om klimaændringer (UNFCCC). Kyotoprotokollen til UNFCCC forpligter de udviklede lande til at reducere drivhusgasemissionerne i perioden frem til 2020. I december 2015 vedtog parterne i UNFCCC Parisaftalen, som er en juridisk bindende klimaaftale, der gælder for alle lande, og som har til formål at begrænse den globale opvarmning til et godt stykke under 2 °C og at fortsætte indsatsen for at holde sig under 1,5 grader. Inden for UNFCCC giver REDD+-initiativet mulighed for instrumenter til bekæmpelse af skovrydning og skovødelæggelse i tropenerne. Parisaftalen, der er vedtaget inden for rammerne af UNFCCC, fremhæver desuden, at arealanvendelsessektoren spiller en afgørende rolle med hensyn til at opfylde de langsigtede mål for modvirkning af klimaændringer.

MÅL OG RESULTATER

A. Handlingsplaner for biodiversitet

I maj 2006 vedtog Kommissionen en meddelelse med titlen »Stop for tab af biodiversitet inden 2010 og fremover — Opretholdelse af økosystemfunktioner til gavn for menneskeheden«, som omfattede en EU-handlingsplan til at opnå den nødvendige beskyttelse af biodiversiteten. Da EU ikke forventedes at nå sit mål, der blev fastsat i 2010, om at standse tabet af biodiversitet, blev en ny strategi vedtaget af Kommissionen i juni 2011 for »at standse tabet af biodiversitet og nedbrydelsen af økosystemtjenester i EU inden udgangen af 2020 og genetablere dem [...] og samtidig intensivere EU's bidrag til at standse tabet af biodiversitet på globalt plan«. I december 2011 godkendte Rådet EU's biodiversitetsstrategi frem til 2020, der indeholder følgende seks mål: fuld gennemførelse af EU's naturlovgivning med henblik på at beskytte den biologiske diversitet, bedre beskyttelse af økosystemerne og øget anvendelse af grøn infrastruktur, mere bæredygtigt landbrug og skovbrug, bedre forvaltning af fiskebestandene, skærpet kontrol med invasive fremmede arter og en større indsats fra EU's side for at bremse tabet af biodiversitet. Ud over målet for 2020 definerer den nye EU-strategi for biodiversitet frem til 2020 visionen for 2050: »at biodiversiteten og

de økosystemtjenester, den yder — den naturlige kapital — beskyttes, værdsættes og genetableres på hensigtsmæssig vis frem til 2050 for biodiversitetens iboende værdi og for deres væsentlige bidrag til menneskers trivsel og økonomisk velstand og for at undgå de katastrofale ændringer, der forårsages af tab af biodiversitet».

B. Bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter

Med habitatdirektivet (92/43/EF) om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (som ændret ved direktiv 97/62/EF) indførtes et europæisk økologisk netværk, Natura 2000. Det omfatter »lokalteter af fællesskabsbetydning«/»særlige bevaringsområder«, som udpeges af medlemsstaterne i henhold til direktivets bestemmelser og »særlige beskyttelsesområder«, der klassificeres i overensstemmelse med bestemmelserne i direktiv 79/409/EØF om beskyttelse af vilde fugle. Med et samlet areal på over 850 000 km² er dette det største sammenhængende netværk af beskyttede områder i verden. Habitatdirektivets hovedmål er hovedsagligt at fremme bevarelsen af biodiversitet, dog under hensyntagen til økonomiske, sociale, kulturelle og regionale behov. Det ændrede fugledirektiv (2009/147/EF) omfatter beskyttelse, forvaltning og kontrol af (vilde) fugle, herunder reglerne for bæredygtig jagt.

C. Invasive ikkehjemmehørende arter

Strammere kontrol med invasive ikkehjemmehørende arter er et af de seks mål i EU's biodiversitetsstrategi frem til 2020. Invasive ikkehjemmehørende arter forårsager skade, der beløber sig til milliarder af EUR hvert år i EU ikke kun på økosystemer, men også på afgrøder og dyrebestande, og ødelægger den lokale økologi og indvirker på menneskers sundhed. Et centralt element i forordning (EF) nr. 1143/2014 om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter er listen over invasive ikkehjemmehørende arter, som er problematiske på EU-plan. Forordningen søger gennem forebyggelse, tidlig varsling og hurtig reaktion at beskytte oprindelig biodiversitet og at minimere og afbøde virkningerne af sådanne arter på menneskers sundhed og økonomi. Medlemsstaterne skal navnlig etablere overvågningssystemer og handlingsplaner.

D. Adgang og deling af fordele.

Efter vedtagelsen af Nagoyaprotokollen om adgang og fordeling af fordele forelagde Kommissionen et forslag i oktober 2012 med henblik på at fastsætte bindende krav for adgang til genressourcer i oprindelseslandet og sikre, at fordelene er retfærdigt og ligeligt fordelt. En aftale mellem Parlamentet og Rådet førte til vedtagelsen af en forordning (EU) nr. 511/2014. I henhold til denne forordning kan genetiske ressourcer og traditionel viden, der er forbundet med sådanne ressourcer, kun overføres og anvendes i overensstemmelse med gensidigt vedtagne vilkår mellem brugerne (virksomheder, private samlere og institutioner) og myndighederne i oprindelseslandet.

E. Udnyttelse af og handel med vilde dyr og planter

CITES-konventionen regulerer den internationale handel, særligt (gen-) eksport og import af levende og døde dyr og planter samt dele og produkter heraf på grundlag af et system af tilladelser og certifikater. Grundforordningen (forordning (EF) nr. 338/97) om beskyttelse af vilde dyr og planter ved kontrol af handelen gennemfører CITES-konventionens mål, principper og bestemmelser i EU-lovgivningen. Når der foretages

ændringer af den liste over arter, der er opført i bilagene til Rådets forordning (EF) nr. 338/97, f.eks. med henblik på at gennemføre beslutningerne fra om CITES' partskonference, sker dette ved hjælp af en gennemførelsesforordning fra Kommissionen, som f.eks. Kommissionens forordning (EF) nr. 865/2006, der fastsætter de nærmere regler for gennemførelsen af forordning (EF) nr. 338/97 og CITES-bestemmelserne. Et nyere eksempel er Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2017/1915, som forbyder indførsel i EU af enheder af visse arter af vilde dyr og planter.

F. Biodiversitet i relation til dyrevelfærd

Direktiv 1999/22/EF indeholder minimumsstandarder for hold og pasning af dyr i zoologiske haver og styrker de zoologiske havers rolle med hensyn til bevarelse af biodiversitet og varetagelse af opgaver inden for undervisning og forskning. Kommissionen iværksatte handlingsplanen for dyrebekyttelse og dyrevelfærd 2006-2010 ([COM\(2006\)0013](#)) for at styrke princippet om de tre R'er: erstatte, begrænse og forfine anvendelsen af dyr i forskning (replacing, reducing og refining). Direktiv 2010/63/EU om beskyttelse af dyr, der anvendes til videnskabelige formål, (ophæver direktiv 86/609/EØF) er baseret på dette princip og trådte i kraft fra 1. januar 2013. Forordning (EF) nr. 1007/2009 har desuden til formål at sikre, at produkter, der hidrører fra sæler, ikke længere findes på EU-markedet.

G. Den marine biodiversitet

Den marine biodiversitet er omfattet af handlingsplanerne for biodiversitet for naturressourcer og fiskeri. Revisionen af EU's biodiversitetsstrategi understreger vigtigheden af, at havene og kystområderne er i »god økologisk tilstand«, hvis de skal støtte biodiversiteten. Desuden trådte havstrategidirektivet (2008/56/EF) om beskyttelse og bevarelse af havmiljøet i kraft i juli 2008. Det havde til formål at sikre en god miljøtilstand i EU's havområder inden 2020 og beskytte det ressourcegrundlag, som havrelaterede økonomiske og sociale aktiviteter afhænger af.

H. Skove

Skove udgør næsten 30 % af arealet under Natura 2000-netværket. Adskillige foranstaltninger sigter mod beskyttelse af skovene. Forordning (EØF) nr. 3528/86/EØF og (EØF) nr. 2158/92 (som udløb i 2002) om beskyttelse af skovene i EU mod henholdsvis luftforurening og brande, er blevet indarbejdet i Forest Focus-forordningen (forordning (EF) nr. 2152/2003). Rådets forordning (EØF) nr. 1615/89 indførte EF-systemet for information og kommunikation vedrørende skovbruget (EFICS), der indførte et informationssystem for skovbrug. En meddelelse fra Kommissionen med titlen »En ny EU-skovstrategi: for skove og den skovbaserede sektor« (COM (2013)0659) blev vedtaget i september 2013. Efterfølgende fremhævede Rådets konklusioner af 19. maj 2014 betydningen af den skovbaserede sektors betydning for EU og skovenes afgørende rolle med hensyn til at muliggøre strukturelle ændringer af samfundet i retning af biobaserede økonomier. EU's tømmerforordning (nr. 995/2010) fastsætter de forpligtelser, der påhviler operatører, der bringer træ og træprodukter i omsætning på EU-markedet. Den modvirker handelen med ulovligt fældet træ og træprodukter gennem en række vigtige forpligtelser og forbyder første gang at bringe træ og træprodukter i omsætning på EU-markedet.

I. Arealanvendelse, ændringer i arealanvendelse og skovbrug (LULUCF)

LULUCF-sektoren omfatter anvendelse af jord, træer, planter, biomasse og tømmer og har den særlige egenskab, at den ikke kun afgiver drivhusgasser, men også er i stand til at absorbere CO₂ fra atmosfæren. Indtil 2020 er medlemsstaterne forpligtet til i henhold til Kyotoprotokollen at sikre, at drivhusgasemissioner fra arealanvendelse opvejes af en ækvivalent absorption af CO₂, der gøres mulig ved hjælp af en yderligere indsats i sektoren. EU ønsker nu at indarbejde dette princip (den såkaldte »no-debit«-regel) i EU-retten for perioden 2021-2030 ved for første gang at indarbejde LULUCF i EU's emissionsreducerende indsats. Forordning (EU) 2018/841, der blev vedtaget i maj 2018 og trådte i kraft den 9. juli 2018, om medtagelse af drivhusgasemissioner og -optag fra LULUCF i klima- og energirammen for 2030, gennemfører den aftale, der blev indgået af EU's ledere i oktober 2014 om, at alle sektorer bør bidrage til EU's emissionsreduktionsmål for 2030. I henhold til denne forordning bør drivhusgasemissionerne fra LULUCF i det mindste opvejes af en ækvivalent fjernelse af CO₂ fra atmosfæren i perioden 2021-2030.

J. Finansielle instrumenter

Siden 1992 har EU's dedikerede finansieringsinstrument for miljøet været LIFE-programmet. Naturbevarelse og biodiversitet er medtaget i delprogrammerne for de fire faser, der allerede er afsluttet. Kommissionen administrerer LIFE-programmet, der støtter projekter i medlemsstaterne og i lande uden for EU. Den femte fase af LIFE-programmet, som blev indført ved forordning (EU) nr. 1293/2013, og som omfatter LIFE-perioden 2014-2020, består af to delprogrammer for klimaændringer og miljø. Der vil være et budget på 1 155 mio. EUR til rådighed for natur og biodiversitet som en del af delprogrammet for miljø. Andre midler til støtte af biodiversitet er blevet afsat i landbrugs- og fiskeripolitikkerne, samhørighedsfonden og strukturfondene og de flerårige programmer for forskning.

EUROPA-PARLAMENTETS ROLLE

Som medlovgiver har Parlamentet længe støttet EU's beskyttelse af biodiversitet og klimaændringspolitikker. I september 2010 vedtog Parlamentet en beslutning om gennemførelse af lovgivningen, der tager sigte på bevarelse af biodiversitet^[1] i lyset af målet efter 2010. Der blev udtrykt dyb bekymring over, at den internationale politiske dagsorden ikke på nogen måde prioriterer opbremsningen af tabet af biodiversitet, og der blev opfordret til forbedret forvaltning af biodiversitet i både interne og eksterne sammenhænge.

I begyndelsen af 2016 iværksatte Kommissionen en handlingsplan om ulovlig handel med vilde dyr og planter, som EU og medlemsstaterne skal gennemføre inden 2020. I november 2016 vedtog Europa-Parlamentet en beslutning^[2] som reaktion på handlingsplanen for at begrænse denne organiserede og ødelæggende kriminalitet, der udgør en trussel mod biodiversiteten ved at bringe mange arter til randen af udryddelse. Handlingsplanen indeholder tre prioriteringer: forebyggelse, håndhævelse

[1] Vedtagne tekster, [P7_TA\(2010\)0325](#).

[2] Vedtagne tekster, [P8_TA\(2016\)0454](#).

og samarbejde. Betydningen af det globale samarbejde mellem oprindelseslande, transitlande og bestemmelseslande blev understreget. I oktober 2016^[3] og oktober 2017^[4] vedtog Parlamentet beslutninger om Kommissionens tilladelse til genetisk modificerede frø (GMO'er) — majs, sojabønner, osv. — og om indsatsen for at fremme forbuddet mod medlemsstaternes dyrkning af GMO'er i overensstemmelse med målet om at beskytte biodiversitet, natur og jordbund.

I sin beslutning af 14. oktober 2015 »På vej til en ny international klimaaf tale i Paris«^[5] opfordrede Parlamentet til, at der indgås en aftale, som indebærer en »en samlet indsats fra alle sektorer«, og bemærkede, at »arealanvendelse [...] har store omkostningseffektive muligheder for afbødning og fremme af modstandsdygtigheden«. Parlamentet understregede også i sin beslutning af 28. april 2015 om en ny EU-skovstrategi: for skove og den skovbaserede sektor^[6], at bæredygtig skovforvaltning kan spille en vigtig rolle med hensyn til at reducere drivhusgasemissioner.

Georgios Amanatidis
05/2019

[3]Vedtagne tekster, [P8_TA\(2016\)0388](#).

[4]Vedtagne tekster, [P8_TA\(2017\)0378](#).

[5]Vedtagne tekster, [P8_TA\(2015\)0359](#).

[6]Vedtagne tekster, [P8_TA\(2015\)0109](#).

